מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבחין בין מעשים שמחזקים דמוקרטיה למעשים שמחלישים אותה
- להכיר מושגי יסוד כמו רוב, מיעוט, חופש ביטוי וסובלנות
- לתרגל חשיבה ביקורתית על מצבים מהחיים הדמוקרטיים

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – נכון או לא נכון: מחזק את הדמוקרטיה?

1. נכון – זכות הצבעה שווה לכולם היא יסוד דמוקרטי
2. לא נכון – זו פגיעה בשוויון הזכויות
3. לא נכון – חופש ביטוי וביקורת מחזקים דמוקרטיה
4. לא נכון – השתקת דעות פוגעת בחופש הביטוי
5. נכון – כיבוד מיעוט שומר על זכויות כולם
6. לא נכון – כל אזרח זכאי להצביע ללא אפליה
7. נכון – בחירות תקופתיות שומרות על שלטון העם

חלק ב' – מושגי יסוד בדמוקרטיה

1. א – הקבוצה הגדולה ביותר שתומכת באותה עמדה
2. א – הזכות לבטא דעה שונה ולהישמע
3. א – כל אחד מצביע בסתר ואין לדעת למי
4. א – כדי שכל אדם יוכל להביע דעה בלי פחד
5. א – קבלת דעות שונות משלי בכבוד

חלק ג' – התאימו את המעשה לערך

1 – ד (שוויון)
2 – ג (חופש ביטוי)
3 – א (כיבוד מיעוט)
4 – ב (סובלנות)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. הצביע
2. מיעוט
3. חשאית
4. ביטוי

חלק ה' – סדרו את שלבי ההצבעה בבחירות

1. מקבלים הזמנה להצביע
2. מגיעים לקלפי
3. מזהים את עצמם
4. מצביעים בפתק חשאי
5. סופרים את הקולות

חלק ו' – כתיבה והבעת דעה

1. למשל: בחירות חופשיות - כי כל אזרח יכול לבחור את מנהיגיו בחופשיות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- רוב - הקבוצה הגדולה שתומכת בעמדה, מיעוט - קבוצה קטנה יותר עם דעה שונה
- כל דוגמה שמראה פגיעה בזכות הצבעה, בחופש ביטוי או בשוויון
- כדי שאף אחד לא ילחץ או יפחד מהצבעה של אדם אחר

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בדיון קצר על דוגמאות מהחיים לפני תחילת הדף
- מומלץ לעבור על חלק ההתאמה יחד בכיתה כדי לוודא הבנה של המושגים
- בגרסה המקוצרת (ללא skip_n) מומלץ להתמקד בתרגול הבסיסי של מחזק/מחליש

דף תרגול: מחזק או מחליש? ערכי דמוקרטיה

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדמוקרטיה יש כללים וערכים ששומרים על זכויות כל האזרחים. בדף הזה תתרגלו להבחין בין מעשים שמחזקים את הדמוקרטיה לבין מעשים שפוגעים בה.

1 חלק א' – נכון או לא נכון: מחזק את הדמוקרטיה?

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כל אזרח בוגר יכול להצביע בבחירות - זהו מעשה שמחזק את הדמוקרטיה	☐	☐
2	רק אנשים עשירים רשאים להצביע - זהו מעשה שמחזק את הדמוקרטיה	☐	☐
3	עיתונות חופשית שמבקרת את השלטון מחלישה את הדמוקרטיה	☐	☐
4	להשתיק מי שמביע דעה שונה הוא מעשה שמחזק דמוקרטיה	☐	☐
5	כשהרוב מכבד את זכויות המיעוט, הדמוקרטיה מתחזקת	☐	☐
6	להדיר קבוצה מסוימת מהצבעה כי היא מיעוט - מחזק את הדמוקרטיה	☐	☐
7	קיום בחירות חופשיות כל כמה שנים מחזק את הדמוקרטיה	☐	☐

2 חלק ב' – מושגי יסוד בדמוקרטיה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי משמעות המילה 'רוב' בהקשר דמוקרטי?

(א) הקבוצה הגדולה ביותר שתומכת באותה עמדה (ב) השלטון היחיד שמחליט על הכול

(ג) קבוצה קטנה שמנהלת את המדינה (ד) אדם אחד שמחליט בשם כולם

2. מהי זכות המיעוט בדמוקרטיה?

(א) הזכות לבטא דעה שונה ולהישמע (ב) הזכות לשלוט במקום הרוב (ג) הזכות להתעלם מהחוק

(ד) הזכות למנוע מאחרים להצביע

3. מה המשמעות של 'הצבעה חשאית'?

(א) כל אחד מצביע בסתר ואין לדעת למי (ב) כולם מצביעים יחד בקול רם (ג) רק ראש הממשלה מצביע

(ד) אין הצבעה כלל

4. למה חשוב חופש ביטוי בדמוקרטיה?

(א) כדי שכל אדם יוכל להביע דעה בלי פחד (ב) כדי שרק השלטון ידבר (ג) כדי למנוע ביקורת

(ד) כדי שאף אחד לא ידבר

5. מהי סובלנות בהקשר דמוקרטי?

(א) קבלת דעות שונות משלי בכבוד (ב) הסכמה עם כל דעה בלי חשיבה (ג) התעלמות מדעות אחרות

(ד) כפיית דעה אחת על כולם

3 חלק ג' – התאימו את המעשה לערך

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כולם יכולים להצביע בלי קשר לדת, מגדר או גזע	___	**א.** כיבוד מיעוט
2. מבקרים את השלטון בעיתון בלי חשש	___	**ב.** סובלנות
3. הרוב מחליט אך לא פוגע בזכויות המיעוט	___	**ג.** חופש ביטוי
4. כל אזרח יכול להביע דעה שונה משל האחרים ולהתקבל בכבוד	___	**ד.** שוויון

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. במדינה דמוקרטית כל אזרח בוגר זכאי ל _____

2. כאשר הרוב מכבד את ה _____ הדמוקרטיה מתחזקת

3. הצבעה _____ פירושה שאף אחד לא יודע למי הצבעת

4. חופש ה _____ מאפשר לבקר את השלטון בלי פחד

5 חלק ה' – סדרו את שלבי ההצבעה בבחירות

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מזהים את עצמם
☐	מקבלים הזמנה להצביע
☐	מגיעים לקלפי
☐	סופרים את הקולות
☐	מצביעים בפתק חשאי

6 חלק ו' – כתיבה והבעת דעה

ענו בקצרה.

1. תנו דוגמה למעשה שמחזק את הדמוקרטיה ונמקו בקצרה

כרטיס יציאה

מהו ההבדל בין רוב למיעוט בדמוקרטיה?

תנו דוגמה אחת למעשה שמחליש דמוקרטיה

למה חשובה הצבעה חשאית?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀